

10.6.2020

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman toimenpideohjelman valmistelu

Itä-Suomen neuvottelukunta päätti tänään 10.06.2020 pidetyssä kokouksessaan antaa alla olevan kannanoton valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmisteluun.

Toimenpideohjelmassa ensi askeleet kohti visiota 2050

Itä-Suomen maakunnat ovat valmistelun alkumetreiltä alkaen esittäneet pitkän aikavälin vision laaditusta suunnitelman pohjaksi. Valmisteluaineistojen mukaan suunnitelma sisältää vision vuodelle 2050, mutta sitä ei tietojemme mukaan ole saatu valmiiksi tai ainakaan sitä ei ole julkistettu.

Suunnitelman tavoitteiden ja strategisten linjausten sekä toimenpideohjelman tulee perustua visioon ja tukea vision saavuttamista. Vision puuttuessa suunnitelman muut osiot jäävät irrallisiksi kokonaisuudesta. Toimenpideohjelmassa tulee esittää toimenpiteet, joilla edistetään vision saavuttamista seuraavien 12 vuoden aikana.

Alueellisten strategioiden, suunnitelmien sekä osaamisen hyödyntäminen valmistelussa

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman on tuettava koko Suomen kehittämistä ja elinvoimaisuutta. Maakunnissa on tehty pitkäaikaisesti ja hyvin laajassa vuorovaikutuksessa strategista suunnittelua ja kehittämistä alueiden ja liikennejärjestelmän kehittämiseksi. Suunnitelmissa on tunnistettu alueiden kannalta merkittävimmät lähtökohdat ja tarpeet liikennejärjestelmän kehittämiseksi siten, että kehittäminen tukee alueiden kehittymistä ja elinvoimaa.

Lisäksi on laadittu ylimaakunnallisia strategioita, esimerkiksi Itä-Suomen liikennestrategia kolmen maakunnan alueella 2010-luvulla kaksi kierrosta. Strategian toteuttaminen ovat aktiivinen ja jatkuva vuorovaikutusprosessi, jossa puheenjohtajuus vaihtuu maakuntien välillä vuosittain. **Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laadinnassa tulee hyödyntää alueelliset suunnitelmat ja osaaminen sekä alueilla oleva tietopohja.**

Valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittäminen strategisten linjausten pohjalta

Valtakunnallisen liikennejärjestelmän strategiset linjaukset, jotka ohjaavat toimenpideohjelman laadintaa, on julkaistu 15.4.2020. Strategiset linjaukset ovat pääosin hyviä ja kannatettavia, mutta niissä on myös puutteita ja tulkinnanvaraisuuksia, jotka olemme tuoneet esille Liikenne- ja viestintäministeriön kanssa käydyissä alueellisissa keskusteluissa ja emme toista niitä tässä yhteydessä.

Strategisten linjausten pohjalta on laadittavissa toimenpideohjelman, joka mahdollistaa koko maan liikennejärjestelmän kehittämisen siten, että se tukee elinkeinoelämän toimintamahdollisuuksia sekä monipaikkaista ja sujuvaa arkea että elinvoimaa Itä-Suomessa. Seuraavassa joitakin nostoja **strategista linjauksista** Itä-Suomen näkökulmasta.

10.6.2020

Saavutettavuustavoitteen strategiset linjaukset

Alle kolmen tunnin matka-ajan päässä Helsinki-Vantaan lentoasemalta olevien ihmisten osuus kasvaa

Alueiden ja Helsinki-Vantaa lentoaseman saavutettavuuden kehittämisen tulee edistää alueiden saavutettavuutta tasapainoisesti. Itä-Suomen saavutettavuus raidehenkilöliikenteessä on heikompi kuin Länsi-Suomen. Itä-Suomen maakuntien ja kaupunkien yhteisenä tavoitteena on kolmen (3) tunnin junayhteys Kuopiosta ja Joensuusta Helsinkiin ja Pietariin, mikä vastaa Länsi-Suomen nykyisten raideyhteyksien palvelutasoa.

Elinkeinoelämän ja työssäkäynnin kannalta merkittävien yhteyksien kehittäminen

Alueiden suora kansainvälinen saavutettavuus on koko Suomen elinkeinoelämän näkökulmasta kriittinen tekijä. Suomen kannalta oleellisia kansainvälisiä yhteyksiä Helsinki-Vantaan lentoaseman lisäksi ovat itärajan rajanylityspaikat, Venäjän sekä Kaukoidän raideyhteydet (solmupisteinä Kouvolaa ja HaminaKotkan satama sekä Saimaan kanava. Itä-Suomen vientiteollisuudelle ja matkailualalle sekä suurtapahtumille merkittäviä ovat myös alueelliset lentokentät toimivine lentoyhteyksineen. Itä-Suomen elinkeinoelämä tarvitsee toimintaansa maailmanluokan kuljetus- ja logistiikkapalvelut – niin kotimaassa kuin yli rajojen.

Alueiden välinen ja sisäinen saavutettavuus on myös elinkeinoelämän toiminnan ja ihmisten sujuvan arjen edellytys. Itä-Suomen kaupungit muodostavat Viitos- ja Kuutoskehityskäytävien tunnin työssäkäyntialueiden verkoston. Työssäkäyntialueiden tulevalle kehitykselle elinehto on kilpailukyisten logistiikka- ja liikennepalvelujen kehittäminen elinkeinoelämän ja työssäkäynnin kannalta merkittävillä yhteysväleillä. Kehittämiseen tarvitaan sekä valtion että kuntien resursseja ja toimenpiteitä.

Kestävyystavoitteen strategiset linjaukset

Valtio ja kaupunkiseudut kehittävät liikenneverkkoihin ja liikenteen palveluihin liittyvää sopimuksellista yhteistyötä

Viitos- ja Kuutoskehityskäytävien kokonaisvaltainen kehittäminen valtion, kuntien sekä maakuntien sopimus- ja kumppanuusmenettelyllä on erittäin kannatettavaa. Valtion ja alueiden välistä sopimuksellista yhteistyötä ei kannata tehdä vain liikennejärjestelmän kehittämisen osalta vaan kokonaisvaltaisemmin. Menettelyllä voidaan edistää valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja aluekehityspäätöksen ja muiden valtakunnallisten linjausten mukaisia tavoitteita.

10.6.2020

Tehokkuustavoitteen strategiset linjaukset

Nykyisen liikenneverkon hyödyntäminen maksimoidaan

Nykyisen väyläverkoston (tie-, rata- ja vesiväylät) kunnosta ja liikennöitävyydestä huolehtiminen on ensiarvoisen tärkeää. Hallituksen tekemä 300 miljoonan perusväylänpidon rahoitustason nosto ja parlamentaarisen ohjausryhmän linjaus em. määrärahojen korotus jatkuu myös tulevina vuosina, ovat oikean suuntaisi ratkaisuja. Täytyy kuitenkin muistaa, tämä rahoitustason nosto pysäyttää korjausvelan kasvun joiksikin vuosiksi mutta ei käytännössä riitä korjausvelan vähentämiseen eikä lain (23.6.2005/503 §13 ja 13a) ja pääväyläasetuksen (933/2018) mukaisen palvelutason varmistamiseen. VLJS:n ja sen toimenpideohjelman yhteydessä perusväylänpidonrahoitus on nostettava aidosti korjausvelkaa vähentävälle tasolle ja tulevina vuosina on huolehdittava, että rahoituksen ostovoima riittää korjausvelan vähentämiseen.

Perusväylänpidon rahoituksen ohjelmointi tulee jatkossa perustua Väyläviraston ja alueellisten ELY-keskusten asiantuntemukseen sekä alueelliseen liikennejärjestelmätyöhön. Näin rahoituksella saadaan toteutettua alueiden kannalta vaikuttavampia toimenpiteitä.

Jarkko Wuorinen
puheenjohtaja
Itä-Suomen neuvottelukunta

Pentti Mäkinen
maakuntajohtaja
Etelä-Savon maakuntaliitto

Jakelu

Liikenne- ja viestintäministeriö
Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman parlamentaarinen ohjausryhmä
Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman yhteistyöryhmä

